

بررسی روایی تشخیصی نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون در دانش آموزان نارسایی های ویژه در یادگیری شهر اهواز

Investigate Diagnostic validity of the third edition of the new Wadcock-Johnson Cognitive Ability Scale in Learning Disabled Students in Ahvaz city

Tahmineh Changizi *

MS General Psychology, Islamic Azad University, Science and Research Branch of Khuzestan, Ahvaz, Iran

Dr. Farah Naderi

Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Khuzestan Science and Research Branch, Ahvaz, Iran

Dr. Kambiz Kamkari

Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Islamshahr Branch, Iran

Abstract

The purpose of this study was to investigate Learning disability diagnostic validation by Woodcock-Johnson III Tests of Cognitive Abilities in Ahvaz city. Statistical Society this study includes all male and female students with learning disabilities from the first to fifth grade of elementary school in Ahvaz. In the academic year 2012-2013, from the state and non-governmental centers, the special learning problems of the city received special educational-therapeutic services. The research sample consisted of 60 students with learning disabilities who were selected through purposeful sampling. For data collection was completed the fourth edition of the Wechsler Intelligence Scale and Scale cognitive abilities woodcock Johnson III version was used. The descriptive study design was of comparative causal type. The information gathering method was fieldwork and individual and face-to-face method; Direction data analysis descriptive statistics methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation were used. The results of the research showed that student intelligence unable to learn "active memory" and "total scale" Less than normal students there is also a significant difference between the similarities, vocabulary, understanding, information, Reasoning word, image Concepts, Number capacity, Number sequence - Character and symbolism. There are equal learning scores in learning disabilities and the factors of similarities, vocabulary, understanding, information, reasoning word, Image concepts, number capacity, number sequence - letter and symbolizing in diagnosis, students with learning disabilities have diagnostic validity.

Keywords: Diagnostic Validity, Woodcock Johnson, Learning Disability.

تهمینه چنگیزی نویسنده مسئول

کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان، اهواز

دکتر فرح نادری

استاد یار گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات خوزستان، اهواز

دکتر کامبیز کامکاری

استاد یار گروه روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اسلامشهر

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی روایی تشخیصی نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون در دانش آموزان ناتوان یادگیری شهر اهواز بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر با ناتوانی یادگیری از پایه اول تا پنجم مقطع ابتدایی شهر اهواز بود. که در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ از مراکز دولتی و غیر دولتی مشکلات ویژه ی یادگیری این شهر خدمات ویژه آموزشی - درمانی دریافت می کردند. نمونه تحقیق شامل ۶۰ دانش آموز ناتوان یادگیری بود که به روش نمونه گیری هدفمند در دسترس انتخاب شدند. برای جمع آوری اطلاعات از نسخه چهارم تکمیل یافته مقیاس های هوشی وکسلر و نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون استفاده شد. طرح پژوهش توصیفی از نوع علی مقایسه ای بود. روش گرد آوری اطلاعات به صورت میدانی و روش اجرا به صورت انفرادی و چهره به چهره بود؛ جهت تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی مانند محاسبه فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و منحنی راک استفاده گردید. نتایج تحقیق نشان داد که هوشبهر دانش آموزان ناتوان یادگیری «حافظه فعال» و «مقیاس کل» کمتر از دانش آموزان عادی می باشند. همچنین تفاوت معنی داری بین عوامل شباهت ها، واژگان، فهمیدن، اطلاعات، استدلال کلمه، مفاهیم تصویر، ظرفیت عدد، توالی عدد- حرف و نمادایی با نمرات تراز در دانش آموزان ناتوان یادگیری وجود دارد و عوامل شباهت ها، واژگان، فهمیدن، اطلاعات، استدلال کلمه، مفاهیم تصویر، ظرفیت عدد، توالی عدد- حرف و نمادایی در تشخیص دانش آموزان ناتوان یادگیری دارای روایی تشخیصی می باشند. **کلید واژه:** روایی تشخیصی، وودکاک جانسون، ناتوان یادگیری.

مقدمه

پدیده نارسایی های ویژه در یادگیری مسئله ای جهانی است که در همه زبانها، فرهنگ ها و ملت های دنیا دیده می شود. یافته های پژوهشی نشان می دهد که در همه فرهنگ ها کودکانی وجود دارند که به نظر می رسد هوش طبیعی داشته باشند، اما در یادگیری زبان شفاهی اکتسابی، مهارت های خواندن یا نوشتن یا حل مسائل ریاضی دچار مشکل جدی هستند. گزارش های بالینی در مورد رنج های کودکان دچار نارسایی های ویژه در یادگیری از گوشه و کنار جهان، شباهت های چشمگیری با هم دارند (لرنر، ۱۹۹۷، به نقل از بابا پور خیرالدین، و صبحی قراملکی، ۱۳۸۰). ناتوانی های یادگیری از چالش برانگیزترین اختلالات در زمینه ی روان شناسی و آموزش و پرورش است. تشخیص این اختلالات به طور معمول مبتنی بر به کارگیری ابزار های سنجش هوش می باشند (ساتلر^۱، ۲۰۰۲).

تامسون^۲ (۲۰۰۶) اعتقاد دارد، ابزارهایی که با مجموعه آزمونهای شناختی^۳ همراه می باشند، از ویژگی های مطلوب روانسنجی برخوردار بوده و در فرآیند شناسایی ناتوانایی یادگیری در مقایسه با آزمونهای انفرادی هوش و پیشرفت تحصیلی از دقت بیشتری برخوردارند. همچنین اعتقاد دارد، نسخه سوم مجموعه آزمونهای شناختی وودکاک جانسون که به گونه ای منسجم، هم قادر به اندازه گیری هوش، هم پیشرفت و هم استعداد تحصیلی می باشد، کارایی بالاتری را در مقایسه با مقیاس های استاندارد انفرادی هوش و کسلر، استانفورد بینه و آزمون های پیشرفت تحصیلی متروپلین دارد. در مقابل، در تحقیق تامسون که مجموعه آزمونهای شناختی وودکاک جانسون را به عنوان کارآمدترین ابزار سنجش ناتوانی یادگیری مطرح می کند، دوید و تیپش (۲۰۰۷)، با استناد به پژوهش های متعدد عنوان می کنند که نسخه ی پنجم هوش آزمای استنفورد - بینه با محاسبه ی نمره ی توانایی خواندن، نه تنها به تشخیص ناتوانی یادگیری در زمینه های خواندن دست یافته، بلکه می تواند شدت و نوع اختلال را نیز مشخص سازد و قابلیت بالایی را در شناسایی و پیشگیری از نارساخوانی به عهده گیرد. این افراد به ضریب دقت فراتر از ۷۰٪ اشاره نموده و ویژگی های مطلوب روانسنجی را برای محور مزبور مطرح می سازند (روید، ۲۰۱۱).

گیل کرامی^۴، ماری استنفورد^۵، کندیک بویسون^۶ و جان مور^۷ (۲۰۱۲) در پژوهشی رابطه بین مقیاس هوشی وکسلر برای بزرگسالان، نسخه چهارم (WAIS-IV) و به روز رسانی قواعد نسخه سوم وودکاک - جانسون: آزمون های تواناییهای شناختی را مورد بررسی قرار دادند. این مطالعه آزمایشی به بررسی رابطه بین مقیاس هوشی وکسلر برای بزرگسالان (WAIS-IV) و نسخه سوم وودکاک جانسون: آزمون های توانایی های شناختی (WJ-III COG) مرتبط با نظریه کاتل - هورن - کارول (CHC) پرداخت. روابط و همبستگی بین ابزار با استفاده از نمونه کلی از بزرگسالانی حدود ۳۰ نفر یافته هایی را ارائه نمود که با داده های حاصل از روابط همبستگی داشته و نشان میدهند آزمون های فرعی مشخص معیارهای صحیحی از توانایی های کم هستند که برای سنجش طراحی میشوند (برای مثال آزمون شناخت تصویر WJ-III COG حافظه تصویری را می سنجد) در حالیکه سایرین چند بعدی هستند. (برای مثال نتیجه گیری ماتریس و حساب WAIS-IV) این مطالعه در دانش روز افزون توانایی های کم و زیاد CHC نقش دارد.

پومپلن و کاستل^۸ (۲۰۱۰) نیز در راستای استفاده از نسخه پنجم هوش آزمای استنفورد بینه، برای سنجش ناتوانایی یادگیری از نمرات خواندن نسخه سوم آزمون وودکاک جانسون نیز استفاده کردند و با استفاده از آزمون مزبور به عنوان ملاکی معتبر به روایی ملاکی^۹ پرداختند. از طریق تحلیل های همبستگی مشخص گردید که با حجم نمونه ۴۷۲ نفر دانش آموز در دامنه سنی ۱۴-۶ سال نسخه پنجم

1 - Sattler

2- Tamson

3- Cognitive battery

4 - Gail M. Cheramie

5 - Mary E. Stafford

6 - Candice Boysen

7 - Jana Moore

8 - Pomplan & Casttle

9 - Criteria Validity

هوش آزمای استنفورد بینه همبستگی بین ۴۰ تا ۴۵٪ را در خرده آزمون خواندن با نسخه سوم وودکاک جانسون نشان می دهد. پژوهشگران نتیجه گیری نمودند که محور نمرات ترکیبی خواندن از روایی بیرونی و درونی برخوردار است (روید، ۲۰۱۱). سبب شناسی اختلالات یادگیری می تواند نقش موثری در تشخیص، ساماندهی، مداخله و بازپروری این اختلال داشته باشد (کارتلون و واکن شاو^۱، ۱۹۹۱؛ به نقل از نظری، سیاحی و کوتی، ۱۳۹۱). اهمیت تشخیص در این حوزه به قدری است که لوینسون (۱۹۸۶) یکی از اهداف عمده در حوزه اختلال یادگیری را ارزیابی و تشخیص بیان می کند. این توجه بدین سبب است که در اتخاذ تصمیمات و برنامه ریزی های ویژه برای کودکان، تشخیص اولین گام محسوب می شود. لذا تشخیصی به موقع برنامه ریزی و مداخله به هنگام، برای این کودکان می تواند از بروز مشکلات متعدد جلوگیری کند (بانتین و کاسلنباذر^۲، ۱۹۹۷). بنابراین به بررسی روایی مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون در دانش آموزان ناتوان یادگیری شهر اهواز اقدام شده است.

روش تحقیق

با توجه به ماهیت موضوع پژوهش، روش تحقیق انجام شده از نوع علی مقایسه ای می باشد. به این صورت که مشکلی به نام ناتوانی یادگیری به دلایل مختلف در برخی از کودکان شکل گرفته است که در این پژوهش عملکرد آنها بوسیله دو ابزار نسخه چهارم تکمیل یافته مقیاس های هوشی وکسلر با نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون مورد مقایسه قرار می گیرند.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری در این پژوهش عبارت شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر با ناتوانی یادگیری از پایه اول تا پنجم مقطع ابتدایی شهر اهواز بود که در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ از مراکز دولتی و غیر دولتی مشکلات ویژه یادگیری بوده که خدمات ویژه آموزشی و درمانی دریافت کردند. نمونه این پژوهش مشتمل بر ۶۰ دانش آموز دختر و پسر از جامعه مذکور بود که برای انتخاب آن ها از روش نمونه گیری هدفمند در دسترس استفاده گردید. جامعه آماری؛ با وجود داشتن هوشبهر طبیعی و سلامت جسمی، ذهنی و عاطفی دچار مشکل درسی هستند.

ابزار

نسخه چهارم تکمیل یافته مقیاس های هوشی وکسلر. نسخه چهارم مقیاس های هوش وکسلر کودکان، در سال ۲۰۰۳ تدوین گردید و در بازارهای جهانی برای شناسایی وضعیت هوشی کودکان ۶ تا ۱۶ سال و ۱۱ ماهه به کار برده می شود. علاوه بر کاربرد فراوانی که در زمینه های آموزشی دارد، حیطه های بالینی و توان بخشی نیز کاربرد زیادی دارد (کامکاری، ۱۳۹۰). می توان با استفاده از نیمرخ هوشی به دست آمده از چهار شاخص فهم کلامی، استدلال ادراکی، حافظه فعال و سرعت پردازش برای شناسایی نقاط ضعف و قوت شناختی فرد جهت ارزیابی ناتوانی یادگیری، بررسی کارکردهای اجرایی، اختلالات توجه، آسیب مغزی، عقب ماندگی ذهنی، تیز هوشی و سایر حوزه های مهم و گوناگون پزشکی و عصب شناختی استفاده کرد (ویلیامز و همکاران، ۲۰۰۳). این مقیاس ها در سه کتاب طراحی شده است؛ کتاب سوال یک، دارای ده خرده آزمون است که به عنوان خرده آزمونهای اصلی مطرح می گردند؛ این خرده آزمونها در چهار مقیاس فهم کلامی، استدلال ادراکی، حافظه فعال و سرعت پردازش قرار دارند. مقیاس فهم کلامی، خرده آزمونهای شباهت ها، واژگان، فهمیدن؛ مقیاس استدلال ادراکی، خرده آزمونهای طراحی با مکعب، مفاهیم تصویر، استدلال ماتریس؛ مقیاس حافظه فعال، خرده آزمونهای ظرفیت عدد، توالی عدد-حرف و مقیاس سرعت پردازش، خرده آزمونهای رمزگذاری و نمادپایی را شامل می شوند.

آزمودنگر بعد از برقراری ارتباط با آزمودنی، به او می گوید: از تو سوال هایی می پرسم که باید به آنها جواب بدهی و کارهایی را می خواهیم که باید انجام دهی؛ بعضی از این سوال ها و کارها آسان و برخی دیگر سخت می باشد. همه افراد نمی توانند به تمامی سوال ها جواب درست دهند ولی از تو می خواهیم تا برای دادن جواب درست، تلاش کنی. تو از من سوال نداری؟

کتاب سوال دو، دارای پنج خرده آزمون است که به عنوان خرده آزمونهای جانشین مطرح می گردند، این خرده آزمونها در چهار مقیاس فهم کلامی، استدلال ادراکی، حافظه فعال و سرعت پردازش قرار دارند.

1 - Carlton & Walkenshaw

2- Buntaine & Coslenbader

مقیاس فهم کلامی، خرده آزمونهای اطلاعات و استدلال کلمه؛ مقیاس استدلال ادراکی، خرده آزمونها تکمیل تصویر؛ مقیاس حافظه فعال، خرده آزمون محاسبات و مقیاس سرعت پردازش، خرده آزمون حذف کردن را شامل می شود و در مواردی که آزمودنی دچار محدودیت یا نقص جسمانی است، خرده آزمون جانشین به جای برخی خرده آزمونهای اصلی اجرا می گردد. در زمینه های بالینی پیشنهاد می شود که تمامی خرده آزمونهای جانشین اجرا شود تا از این طریق بتوان اطلاعات تکمیلی بیشتری را بدست آورد.

کتاب سوال سه، دارای پانزده خرده آزمون است که تحت عنوان خرده آزمونهای فرایندی مطرح می گردند، این خرده آزمونها در چهار مقیاس فهم کلامی، استدلال ادراکی، حافظه فعال و سرعت پردازش قرار دارند.

مقیاس فهم کلامی، خرده آزمونهای چند گزینه ای شباهتها، چند گزینه ای واژگان، چند گزینه ای فهمیدن و چند گزینه ای اطلاعات، مقیاس استدلال ادراکی، خرده آزمونهای چند گزینه ای طراحی با مکعب، رویکرد فرایند طراحی با مکعب و مازهای الیتون، مقیاس حافظه فعال، خرده آزمونهای ظرفیت عدد دیداری، ظرفیت حرف، رویکرد فرایند توالی حرف - عدد، رویکرد فرایند محاسبات و محاسبات نوشتاری و مقیاس سرعت پردازش، خرده آزمونهای یادآوری رمزگذاری، کپی رمزگذاری را شامل می شوند. در زمینه های بالینی تمامی خرده آزمونهای فرایندی اجرا می گردد تا از این طریق بتوان اطلاعات تکمیلی بیشتری به دست آورد.

اعتبار و روایی نسخه چهارم تکمیل یافته مقیاس های هوشی وکسلر

ربیعی، صادقی و عابدی ۱۳۸۶ این آزمون را با حمایت مالی آموزش و پرورش در چهار محال بختیاری ترجمه، انطباق و هنجاریابی کردند. ضرایب پایایی این خرده آزمون ها از طریق آلفای کرونباخ ۰/۶۵ تا ۰/۹۴ و از طریق روش تنصیف بین ۰/۷۶ تا ۰/۹۱ گزارش دادند. روایی آزمون از طریق اجرای همزمان با وکسلر شهیم و ریون در سطح مطلوبی گزارش کردند (شریفی و ربیعی، ۱۳۹۱).

احمد صادقی، محمد ربیعی و محمد رضا عابدی (۱۳۹۰) در پژوهش خود اعتبار آزمون را با روشهای دونیمه سازی و بازآزمایی محاسبه کردند. ضرایب اعتبار کلیه خرده مقیاسها به روش دو نیمه سازی در حد کافی تا عالی و ضرایب اعتبار کلیه خرده مقیاسها به روش بازآزمایی به غیر از خرده مقیاس مفاهیم تصویر در حد کافی تا عالی گزارش شد. در پژوهش کلرک - کوآگر (۲۰۱۰) نمرات مقیاس فهم کلامی (۹۶/۵)، استدلال ادراکی (۹۶/۸)، سرعت پردازش (۸۶/۴)، حافظه فعال (۷۳/۳) بود که همگی از میانگین پایین تر بودند. نمرات خرده آزمون های اصلی حافظه فعال برای فراخوانی ارقام برابر با رقم ۶ و برای توالی حرف عدد رقم ۵/۵ بود که هر دو کمتر از میانگین بودند. در رابطه با خرده آزمون های سرعت پردازش نیز نمرات خرده آزمون های نمادپایی و رمز گذاری به ترتیب برابر با ۸/۱ و ۷/۲ و پایین تر از میانگین بودند.

نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون. این مقیاس شامل ۱۰ خرده آزمونهای شناختی است که عبارتند از:

آزمون ۱: فهم کلامی، آزمون ۲: یادگیری دیداری - شنیداری، آزمون ۳: روابط فضایی، آزمون ۴: ترکیب صدا، آزمون ۵: شکل گیری مفهوم، آزمون ۶: انطباق دیداری، آزمون ۷: معکوس سازی اعداد، آزمون ۸: کلمات ناتمام، آزمون ۹: حافظه فعال شنیداری، آزمون ۱۰: حافظه شنیداری - دیداری توأم با تأخیر

اعتبار و روایی نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون

پومپلن و کاستل^۱ (۲۰۱۰) نیز در راستای استفاده از نسخه پنجم هوش آزمای استنفورد بینه، برای سنجش ناتوانایی یادگیری از نمرات خواندن نسخه سوم آزمون وودکاک جانسون نیز استفاده کردند و با استفاده از آزمون مزبور به عنوان ملاکی معتبر به روایی ملاکی^۲ پرداختند. از طریق تحلیل های همبستگی مشخص گردید که با حجم نمونه ۴۷۲ نفر دانش آموز در دامنه سنی ۱۴-۶ سال نسخه پنجم هوش آزمای استنفورد بینه همبستگی بین ۴۰ تا ۴۵٪ را در خرده آزمون خواندن با نسخه سوم وودکاک جانسون نشان می دهد. پژوهشگران نتیجه گیری نمودند که محور نمرات ترکیبی خواندن از روایی بیرونی و درونی برخوردار است (روید، ۲۰۱۱).

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش، جهت تجزیه و تحلیل داده ها از:

- ۱- روش های آمار توصیفی مانند محاسبه فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار.
- ۲- منحنی راک برای تعیین ضریب حساسیت و ضریب وضوح گرای

1 - Pomplan & Castle

2 - Criteria Validity

برای انجام تجزیه و تحلیل داده های تحقیق از نرم افزار کامپیوتری SPSS نسخه هیجدهم استفاده شده است. ضمناً سطح معنی داری در این تحقیق، $\alpha = 0/05$ تعیین شده است.

یافته ها

در بررسی روایی تشخیصی تفاوت های بین هوشبهرهای کلامی و غیر کلامی مقیاس های هوش و کسلر و استانفورد بینه، شیوه های گوناگونی عنوان شده است ولی روش فاصله اطمینان بیش از یک انحراف معیار، مقبول ترین روش برای شناسایی روایی تشخیصی هوشبهرهای کلامی و غیر کلامی می باشد. این روش برای شناسایی روایی تشخیصی هوشبهرهای عوامل سازنده هوش نیز کاربرد دارد که در نسخه نوین هوش آزمای تهران- استانفورد- بینه با پنج هوشبهر تحت عنوان هوشبهرهای عوامل سازنده و در وکسلر با چهار هوشبهر مرتبط بوده که با تأکید بر هوشبهرهای کلامی و غیر کلامی، اطلاعات جامعی را برای بررسی روایی تشخیصی ارائه می دهد. در راستای شناسایی هوشبهرهای مقیاس های هوشی و کسلر که تحت عنوان فهم کلامی، استدلال اداری، حافظه فعال و سرعت پردازش و در مقیاس استانفورد- بینه که تحت عنوان هوشبهر استدلال سیال، هوشبهر دانش، هوشبهر استدلال کمی، هوشبهر پردازش دیداری - فضایی، هوشبهر حافظه فعال، هوشبهر کلامی و هوشبهر غیر کلامی می توان به بررسی دقیق روایی تشخیصی مقیاس های مزبور با هدف شناسایی ناتوانی یادگیری تأکید داشت. در مواقعی که تفاوت مزبور به فراتر از یک انحراف معیار می رسد، می توان از هوشبهر مرتبط به عنوان یک محور تشخیصی یاد نمود و آن را دارای روایی تشخیصی محسوب نمود. بنابراین، اگر هر کدام از هوشبهرهای چهارگانه در وکسلر (به استثناء هوشبهر کل) و هوشبهرهای هشتگانه در نسخه نوین هوش آزمای تهران- استانفورد- بینه (به استثناء هوشبهر کل)، دارای نمره کمتر از ۸۵ در دانش ناتوانی یادگیری به عنوان نمونه بالینی باشد، می توان محور مذکور را دارای روایی تشخیصی در نظر گرفت (روید، ۲۰۱۱). با توجه به بررسی هوشبهرهای استدلال سیال، دانش، استدلال کمی، پردازش دیداری- فضایی، حافظه فعال، هوشبهر کلامی و هوشبهر غیر کلامی در نسخه نوین هوش آزمای تهران- استانفورد- بینه، ابتدا میانگین های تجربی ارائه می گردد و سپس با تأکید بر روش فاصله اطمینان، نقطه بُرش ۸۵ به عنوان یک انحراف معیار کمتر از میانگین در نظر گرفته گرفته می شود تا از این طریق بتوان روایی تشخیصی محورهای ترکیبی مرتبط با هوشبهرهای مورد نظر را تعیین نمود.

جدول ۱: شیوه فاصله اطمینان عوامل سازنده هوش با تأکید بر حیطه های کلامی و غیر کلامی در دانش آموزان ناتوان یادگیری

روایی تشخیصی	فاصله اطمینان	میانگین		هوشبهر هشتگانه
		نظری	تجربی	
دارد	کمتر از ۱ انحراف معیار	۱۰۰	۷۵/۵۱	فهم کلامی
دارد	کمتر از ۱ انحراف معیار	۱۰۰	۸۲/۷۵	یادگیری دیداری- شنیداری
ندارد	—	۱۰۰	۸۷/۹۱	روابط فضایی
ندارد	—	۱۰۰	۹۱/۹۵	ترکیب صدا
ندارد	—	۱۰۰	۸۷/۲۵	شکل گیری مفهوم
دارد	کمتر از ۲ انحراف معیار	۱۰۰	۶۸/۵۱	انطباق دیداری
ندارد	—	۱۰۰	۸۷/۳۰	وارونه سازی اعداد
دارد	کمتر از ۲ انحراف معیار	۱۰۰	۴۵/۸۹	کلمات ناقص
ندارد	—	۱۰۰	۹۰/۰۱	حافظه فعال شنیداری

با توجه به تحلیل های آماری مرتبط با روش فاصله اطمینان آزمون های توانایی شناختی وودکاک جانسون می توان دریافت که تفاوت معنی داری بین آزمون های فهم کلامی، یادگیری دیداری- شنیداری، انطباق دیداری و کلمات ناقص در دانش آموزان ناتوان یادگیری وجود دارد و تفاوت بین میانگین تجربی و میانگین نظری آزمون های فهم کلامی و یادگیری دیداری- شنیداری فراتر از یک انحراف معیار و آزمون های انطباق دیداری و کلمات ناقص فراتر از دو انحراف معیار هستند. بنابراین، آزمون های مذکور در تشخیص دانش آموزان ناتوان یادگیری دارای روایی تشخیصی می باشند.

جدول ۲: شیوه نمودار پراکنش تفاوت های خرده آزمونه های مقیاس هوشی وکسلر در نمونه های ناتوان یادگیری

روایی تشخیصی	فاصله اطمینان	میانگین نظری	میانگین تجربی	میانگین
دارد	بیشتر از ۲ انحراف معیار	۱۰۰	۷۴/۳۳	فهم کلامی
دارد	بیشتر از ۱ انحراف معیار	۱۰۰	۸۳/۶۰	استدلال ادراکی
دارد	بیشتر از ۲ انحراف معیار	۱۰۰	۷۴/۰۳	حافظه فعال
ندارد	کمتر از ۱ انحراف معیار	۱۰۰	۸۴/۷۱	سرعت پردازش
دارد	بیشتر از ۲ انحراف معیار	۱۰۰	۷۳/۶۸	مقیاس کل

با توجه به تحلیل های آماری مرتبط با روش فاصله اطمینان محورهای ترکیبی مقیاس هوشی وکسلر می توان دریافت که تفاوت معناداری بین فهم کلامی (۷۴/۳۳)، حافظه فعال (۷۴/۰۳) و مقیاس کل (۷۳/۶۸) در دانش آموزان ناتوان یادگیری وجود دارد و تفاوت بین میانگین تجربی و میانگین نظری آنها فراتر از یک انحراف معیار می باشد. بنابراین، فهم کلامی، حافظه فعال و مقیاس کل در تشخیص دانش آموزان ناتوان یادگیری دارای روایی تشخیصی می باشند.

بحث و نتیجه گیری

همواره سنجش روان شناختی با تأکید بر سازه ای هوش کاربردهای فراوانی را در حیطه ای سنجش استثنایی بالینی به وجود می آورد. از جمله این کاربردها می توان به سنجش ناتوانی یادگیری تأکید داشت. با استفاده از مقیاس های انفرادی تلاش می شود تا ناتوانی یادگیری را در فرایند غربالگری، تشخیص و شناسایی مدنظر قرار داد و اقدامات کاربردی را در راستای مداخلات آموزشی - بالینی طراحی کرد. این گونه اقدامات از طریق مقیاس های هوشی انفرادی وکسلر و استانفورد امکان پذیر است و به راحتی می توان موج وسیعی از نظریه ها و تحقیقات پیرامون سنجش ناتوانی یادگیری از طریق نسخه. نسخه سوم ناتوانی های شناختی وودکاک جانسون، کودکان مشاهده نمود. در نهایت با توجه به مقایسه ای روایی تشخیصی نسخه سوم مقیاس ناتوانی های شناختی وودکاک جانسون می توان چنین نتیجه گیری نمود که باید عامل حافظه فعال به عنوان مهمترین ملاک تشخیص احتمالی ناتوانی یادگیری بهره مند شد و بدون هیچ شکی نقص در حافظه فعال به عنوان معیاری در تشخیص احتمالی ناتوانی یادگیری محسوب می شود.

منابع

باباپور خیرالدین، جلیل. صبحی قراملکی، ناصر. (۱۳۸۰). اختلالات یادگیری، تهران: سروش
شریفی، طیبیه و ربیعی، محمد (۱۳۹۱). کاربرد چهارمین ویرایش آزمون هوشی وکسلر کودکان در تشخیص اختلال زبان نوشتاری و ریاضی. مجله ی ناتوانی های یادگیری، ۲(۲)، ۷۵-۵۹.

صادقی، احمد؛ ربیعی، محمد؛ عابدی، محمد رضا. (۱۳۹۰). رواسازی و اعتباریابی چهارمین ویرایش مقیاس هوش وکسلر کودکان. مجله روان شناسی تحول. ۷. (۲۸): ۳۷۷-۳۸۶.

کامکاری، کامبیز. (۱۳۹۰). راهنمای کاربردی نسخه نوین هوش آزمای تهران - استنفورد بینه، تهران، چاپ اول، انتشارات مدارس کار آمد. نظری، سمیه؛ کوتی، الهام؛ سیاحی، حیدر. (۱۳۹۱). ملاک های تشخیصی اختلالات یادگیری در مقیاس هوشی تجدید نظر شده وکسلر کودکان. مجله تعلیم و تربیت استثنائی. ۱. (۱۰۹): ۴۵-۳۶.

Buntaine, R. L., & Coslenbader, V. K. (1997). The effectiveness of transitional prekindergarten program on later academic achivement. *Psychology in the schools*, 34(1): 41-50.

Carlton, P. M. & Walkenshaw, D. (1991). Diagnosis of learning disabilities in postsecondary institutions. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 9 (1-2), 197-206.

lerner, J.W. (1997). *Children with learning disabilities: theories, diagnosis and teaching strategies*. Boston: Houghton Mifflin.

Roid, G. H. (2011). A review of Stanford - Binet intelligence scales, (Fifth Edition) for Use with learning disabilities children. *journal of social Psychology*. Vol36, 296-302.

Sattler, J. M. (2002). *Assessment of children: Behavioural and clinical applications (4th ed.)*. La Mesa, CA: Jerome M. Sattler Publisher.

Williams, G. (2003), Health-related quality of life among obesesub groups, *Obesity Research*, 10, 748-756.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

بررسی روایی تشخیصی نسخه سوم مقیاس توانایی های شناختی وودکاک جانسون در دانش آموزان نارسایی های ویژه در یادگیری شهر اهواز
Investigate Diagnostic validity of the third edition of the new Wadcock-Johnson Cognitive Ability Scale in

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی